

Maleta Didàctica

Fitxes didàctiques

Ajuntament de Barcelona
Districte de Sant Martí
Direcció de Serveis a les Persones i al Territori
Arxiu Municipal del Districte de Sant Martí

Edició i producció

Ajuntament de Barcelona
Districte de Sant Martí
Direcció de Serveis a les Persones i al Territori
Arxiu Municipal del Districte de Sant Martí

Projecte didàctic i guió

SCHOLA. DIDÀCTICA ACTIVA, SL

© del text

Isabel Boj

Núria Castellano

Eva Poblador

Georgina Castells

© dels documents

Arxiu Municipal del Districte de Sant Martí

Arxiu Nacional de Catalunya

Arxiu Històric de Poblenou

Arxiu Històric de CCOO de Catalunya (Fundació Cipriano García)

Biblioteca virtual de prensa histórica. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

Hemeroteca de l'ABC

Hemeroteca de *La Vanguardia*

Miguel Moreno

Cristóbal Orozco

Ferran Saro

Disseny gràfic

Molècula SCP

Revisió i correcció del text

Francesco Poletto

Agraïments especials a :

Arxiu Nacional de Catalunya

Arxiu Històric de Poblenou

Arxiu Històric de CCOO de Catalunya (Fundació Cipriano García)

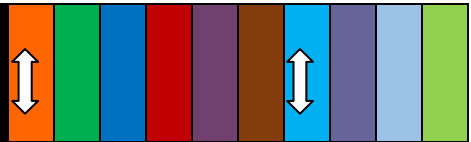
Treballadors jubilats de MACOSA

Miguel Moreno

Cristóbal Orozco

Ferran Saro

Barcelona, 2014

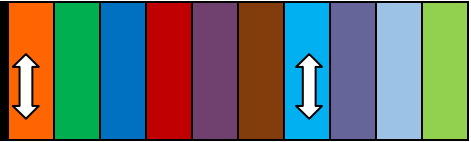

Document 1. Fotografia de la Masia de Can Canals 1915. AMDSM.

Aquesta és la imatge de la Masia de Can Canals a l'any 1915. Aquesta masia es trobava situada al carrer Guipúscoa cantonada Cantàbria i formava part del conjunt rural de la Verneda.

1. Quantes cases de pagès apareixen a la foto?
2. Quantes fàbriques?
3. Quants carros hi ha?
4. Hi ha algun vehicle que no sigui un carro? Què és?
5. Quantes persones apareixen a la fotografia? Compta quants homes, dones, nens, nenes. De totes aquestes persones quantes estan treballant?
6. Com s'anomenen les estructures de palla que apareixen a la foto?
7. Quina mena d'eines feien servir els mossos per acumular la palla? Si t'hi fixes són eines de fusta que apareixen també recolzades a les piles de palla.
8. Quina és l'activitat que s'està portant a terme en el moment de la fotografia?
9. Quina conclusió treus a partir d'aquesta fotografia del paper econòmic de Can Canals al municipi de Sant Martí?

Document 2. *El pueblo Martinense.* AMDSM.

Aquesta és una imatge ideal de Sant Martí de Provençals.

1. Quantes xemeneies hi comptes?
2. Fixa't que hi ha molt fum, però al fons de la imatge a l'esquerra què apareix?
3. Què pot simbolitzar aquest element?
4. Ara que ja has vist aquestes dues fotografies, fes-ne una comparació i explica els canvis que va patir el municipi de Sant Martí al llarg dels segles XIX i XX.

1. A partir del llistat de les empreses industrials que l'any 1904 hi havia al municipi de Sant Martí, analitza quins són els sectors representats.

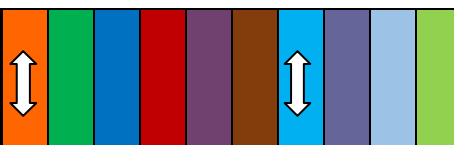
[illegible]

Nom	Secció (activitat principal)	Centre	Núm.	Quota (per cent)
Leclon, Faguet i Cia	Gas	Castellnou		66,488
Rocomanes gerentes	Química	P. Centenari	89	20,120
Felch, Alfrons i Cia	Alcohol	P. Centenari		12,194
Isert germans i Cia	Llana	Vilella	45	8,265
Trores Vallsell, Jaume	Coto	Ciervo	4	8,044
Pagès i Garriga	Química	Sigra	13	6,926
Eiguera, Sureda i Cia	Farineria	Valencia	19	6,856
Ricart de Candelas, Felip	Acabats de teix.	Llucma	10	6,805
Catalán Vallsell, Ramon	Llana	Llucma	72	5,702
Material para ferrocarrils y Co.	Metal·lúrgia	Valcanu		5,494
Arató, Claudi, vda. i flla	Sot. Jour	Sot. Jour	62	5,342
Vilas i Cia	Cualljó	Cualljó		4,999
Casa Jover, Jaume	Acabats de teix.	Cta. Mateu		1,976
Recolons, Bartomeu, fills de	Coto	Igo. Recolons		1,962
Lluch i Cia, Sacs.	Acabats de teix.	Cta. Matari	444	1,749
Marc i Llopart	Acabats de teix.	Cta. Matari	599	1,772
Forzanas, Miquel vda. i fills	Coto	Sagerra	279	1,744
Mariotany, Pere	Elaboració de vi	Cta. de Ribes	11	1,570
Corras, Francesc i nebots	Acabats de teix.	Valencia	137	1,427
Pastells i Regordosa	Acabats de teix.	Retardó	4	1,400
Gaol, Vicenc, soc. en Cia.	Acabats de teix.	Tecelló		1,326
Urpi i Tomàs	Coto	Valencia		1,114
Gonzalez Sanchez, Joan	Acabats de teix.	Cta. Matari		1,125
Godo i Cia	Jute	Wud-bas		1,104
Rius, Martí	Acabats de teix.	Auzora	29	2,865
Max i Batalla, soc. en Cia.	Coto	Catalunya	16	2,720
Gili, Andreu	Coto	1		2,720
Pallares, Albert	Coto	1		2,700
Catalán i Cia	Química	Beltrém	10	2,640
Aurich, Joan (?)	Indústria	Igo. Ayrol		2,571
Batalla, Miquel, fills de	Coto	Idro		2,571
Mundo Anglés, Josep	Coto	Arago	415	2,550
Esterella, La	Farinera	Elmerston	52	2,522
Falans i Cots, Cta. Antónima	Coto	Arago	60	2,430
Yre Timoner, Joan	Farinera	Independència	226	2,418
Terraza i Conals	Coto	Sagerra	219	2,400
Murugor i Trosier i Cia.	Acabats de teix.	Cta. Matari	249	2,214
Nadal, Antoni	Coto	Catalunya	90	2,203
Claran, Rafael	Coto	Cta. Vernella		2,192
Pujol, Francesc i fills	Coto	Al. Ferrer	236	2,173
Ribades, Francesc i fill	Coto	P. Centenari	153	2,158
Klein, L. i Cia.	Metal·lúrgia	Catalunya	57	2,108
Salaschot, Pere	Cualljó	Fa. Centenari	404	2,097
Ribes, Joan i Cia.	Cualljó	P. Centenari	164	2,080
Gallardo, Joan	Coto	Amatit	23	2,047
Fladellors, Mags	Farinera	Igo. Ricart	94	2,015
Produtors químic de Cta. Antón.	Elaboració de vi	E. Guzmeter	23	2,000
Casa, Francesc i fill	Coto	Dors de Maig		1,975
Bonnes, Perea, Ramon	Coto	Jmcar	13	1,917
	Llana	Mallorca	231	1,815

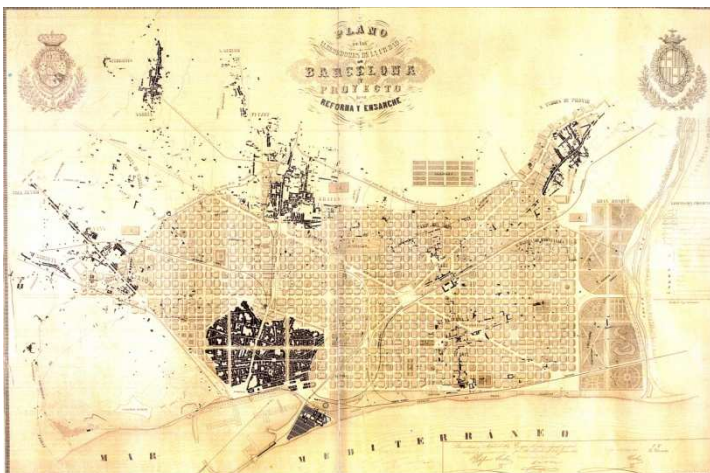
(Font: Elaboració pròpia, a partir de l'Anuà de la Corona d'Aragó, secció d'Hisenda, llibres de matrícules industrials).

3. Quin sector ve a continuació? Amb quantes empreses?

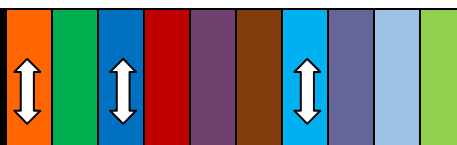
4. Quina importància té la indústria metal·lúrgica?

Document 4. “Plano de los alrededores de la ciudad de Barcelona” Ildefons Cerdà. 1855. Cartoteca Digital. Generalitat de Catalunya.

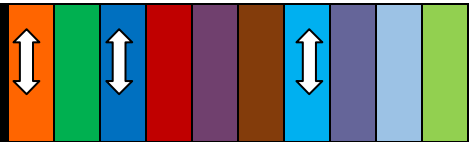
1. Busca els límits del municipi de Sant Martí. Comencem pel límit amb Barcelona: quin és l'element de la ciutat que limitava amb el municipi de Sant Martí en la seva zona occidental? Quin altre municipi hi havia al límit del municipi de Sant Martí en la seva zona oriental? Amb què limitava el municipi de Sant Martí a la zona de muntanya?
2. Ara escriu el nom dels barris que formaven part de Sant Martí de Provençals. Quin és el nom que rep en aquest plànol el Poblenou?
3. Investiga qui va ser Étienne Cabet. Què va descriure com a Icària?
4. Busca el nom de les vies fèrries que creuaven el municipi de Sant Martí, el nom de les rieres, torrents i carreteres.
5. Ara que ja has observat el plànol, quina importància té Sant Martí de Provençals en el Pla de Barcelona?
6. MACOSA va acabar ocupant un territori que anava des de Poblenou fins a la Riera d'Horta. Per què penses que es va instal·lar en una zona com Sant Martí de Provençals?

Document 5. “Entrevista a Manel Andreu, un home lluitador”. Extret de la revista *Icària*, 7, 2003, p.56-61. AHPN.

Manel Andreu va néixer al Poblenou i hi ha viscut tota la seva vida. Aquesta entrevista ens pot servir per aproximar-nos a la vida de Poblenou a la segona meitat de segle XX.

1. On treballava la mare de Manel Andreu?
2. Quantes hores treballava?
3. On treballava el pare?
4. A quina edat va començar a treballar ell?
5. Com era Poblenou quan Manel era jove?
6. Quines eren les fàbriques més importants?
7. Quin paper li atribueix Manel Andreu a l'església del Poblenou a la segona meitat del segle XX?
8. Quin lligam va adquirir Manel Andreu amb l'Associació de Veïns del Poblenou?
9. Quina és la tasca de l'Associació de Veïns del Poblenou?
10. Per tenir una idea del que ha estat i el que és el Poblenou llegiu:
<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1992/07/09/pagina-18/33526527/pdf.html?search=chimeneas>

Document 6. Article *La Vanguardia* 30 maig 1937, pàg. 1.

1. Analitza l'article de *La Vanguardia* tal com estableix el procediment d'anàlisi d'una font d'hemeroteca.

2. Llegeix la primera part de l'article que porta el títol "La terrible experiencia".

3. Quina és la nova estratègia dels facciosos en aquest moment de la Guerra Civil?

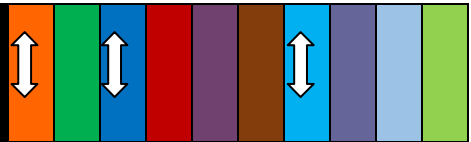
4. Per què ho feien?

5. Com podia defensar-se la població d'aquests atacs?

6. Com afectaria als soldats republicans del front l'atac als civils de Barcelona?

7. Quines zones de Barcelona van ser bombardejades?

8. Al final de la primera pàgina busca què va passar específicament al Poblenou.

Document 7. Article *La Vanguardia* 6 març 1988, pàg. 22.

1. Situa en un mapa de la ciutat de Barcelona els punts que van patir el bombardeig.

2. Quina opinió tenien els polítics internacionals d'aquests bombardeigs?

Altres Activitats

Consulta la pàgina web de l'Associació de Veïns de Poblenou i explica quina és la seva funció.

<http://www.elpoblenou.cat/index.php/fes-te-soci>

<http://www.elpoblenou.cat/index.php/ass-de-veins-i-veines/historia-de-la-soci>

Investiga la Història de l'Associació i explica quines són les reivindicacions més importants que ha dut a terme des de la seva creació.

Busca a l'hemeroteca de *La Vanguardia* els articles dels dies 18 de novembre de 1965 i 28 d'abril de 1981 i fes un treball de comparació entre la situació d'ambdós barris l'any 1965 i l'any 1981 explicant si hi ha hagut canvis o no n'hi ha hagut i per què s'han produït o no.

Document 8. Revista *Icària*, núm. 7, 2003.

1. Observa la fotografia aèria del barri 1967 i relaciona-la amb la investigació que has fet amb els plànols de l'Institut Cartogràfic.

2. Observa la fotografia del Castell del Camp de la Bota: pràctiques de tir artiller 1895 i investiga els motius que van portar a construir el Castell del Camp de la Bota i a instal·lar allà una escola de tir.

3. Llegeix les pàgines 20 i 21 del document i explica com era la vida al Camp de la Bota, quins serveis tenien, quanta gent hi vivia, quina relació tenien amb la policia.

4. Investiga què eren els “parapetos” a partir de la pàgina 26 del document.

5. A partir de la lectura de les pàgines 26-27 fes una narració sobre el desaparegut barri de Pequín.

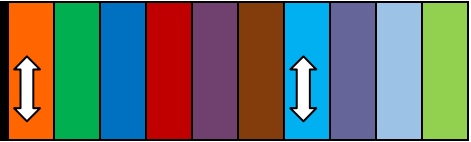
6. Activitat en grup: Visiteu l'enllaç <http://francescabad.com/campdelabota> i junt amb la recerca a l'hemeroteca de *La Vanguardia* dels articles dels dies 4 de setembre de 1936, 5 de setembre de 1936 i 15 de març de 1952 prepareu una xerrada sobre la història i els esdeveniments més importants que van succeir al Camp de la Bota.

Altres Activitats

1. A partir del plànol de la Barcelona actual de l'Institut Cartogràfic investiga quina zona de la ciutat d'avui en dia ocupava la Platja Pequín, Camp de la Bota, França Xica, Somorrostro, La Llacuna, Darrere del Cementiri...

Visiteu l'enllaç [http://francescabad.com/campdelabota\(testimonis\)](http://francescabad.com/campdelabota(testimonis))

2. Investiga en grup què és la Setmana Tràgica i explica el significat de la crema de l'església del barri a partir d'una sèrie de fotografies acompanyades d'una exposició oral a la classe.

Document 9. Escritures de constitució de la societat Materiales para Ferrocarriles y Construcciones (1881). ANC.

1. Analitza les escriptures i omple un quadre amb les següents qüestions:

Any de constitució:

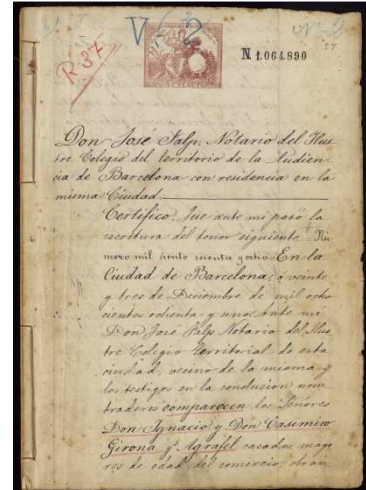
Domicili:

Socis:

Dedicació:

Durada:

Fons social:

Document 10. Acció de la societat “Materiales para Ferrocarriles y Construcciones S.A”. ANC.

1. Observa l'acció de la societat “Materiales para Ferrocarriles y Construcciones S.A” i explica el seu contingut: nom de l'empresa, domicili, capital, títol número, número d'accions, data i firmes.

Altres Activitats

1. Investiga la vida de la família Girona, buscant a <http://www.familiavidalquadrans.com/wordpress/docs/Girona.pdf>

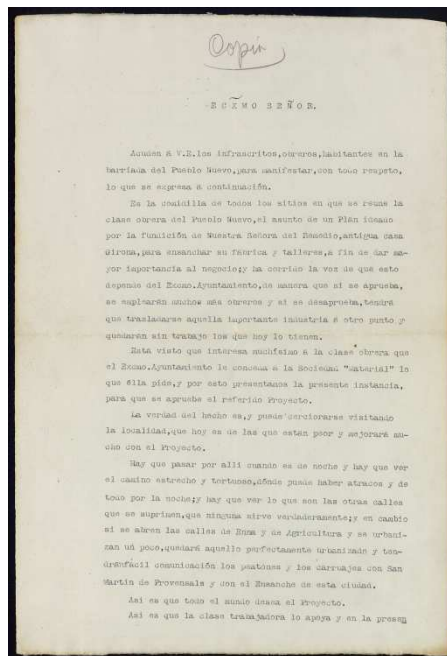
2. Fes un arbre genealògic de la família Girona.

3. Fes un inventari de totes les seves empreses i analitza la importància d'aquests negocis en la societat d'aquella època.

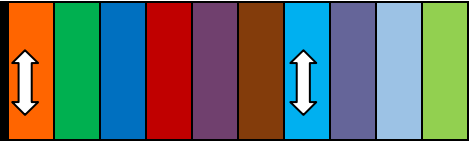
Document 11. “Excelentísimo señor”. Carta dels treballadors a l’Ajuntament. ANC.

1. Qui escriu la carta?
2. Quins rumors hi havia al Poblenou?
3. Per què es considera important l’ampliació de la fàbrica?
4. En quines condicions es troba la zona?
5. Què demana la carta?

Document 12. Transcripció d’una carta de petició de favor. ANC.

1. Quin càrrec té la persona que rep la carta?
2. Quina importància podria tenir la persona que escriu la carta a Can Girona?
3. Què es demana a la carta?

Document 13 a,b,c,d. Contracte de lloguer. Miguel Moreno.

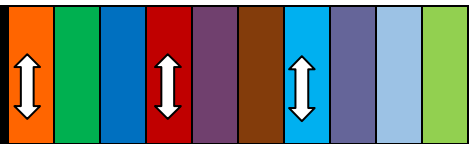
1. Qui era el propietari del pis que s'arrenda?
2. Quin nom rep el llogater? Per què?
3. Situa en el mapa la localització dels habitatges.
4. Escriu les condicions del contracte que més t'hagin sorprès.

Document 14. Fotografia de la inauguració dels habitatges MACOSA. 1956. AHPN.

1. De quin sexe són les persones que surten a la fotografia? Per què creus que és així?
2. Apareixen a la fotografia forces de seguretat? Quines? On?
3. Hi ha militars?
4. A la dreta del governador civil de Barcelona, el senyor Acedo, que és el que surt parlant a la foto, hi ha un senyor molt amagat que porta un bastó molt llarg. Endevides qui podria ser?

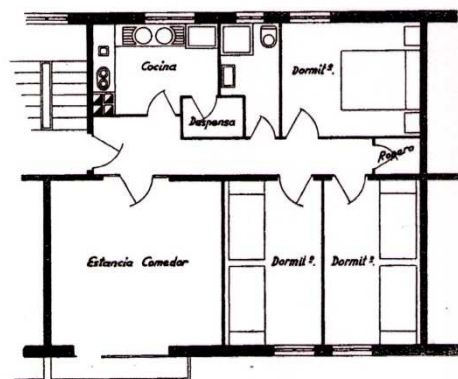

5. En definitiva, quines són les institucions que assistien a tots els actes oficials a l'època franquista?

Document 15. Plànol de pisos. Revista *Vida y Trabajo*, núm. 21. Miguel Moreno.

1. Observa el plànol dels pisos que s'estaven construint de MACOSA. Quantes habitacions tenien?
2. Quantes persones hi podien viure?
3. Quants lavabos?
4. Quins altres espais hi havia al pis?
5. Et sembla que eren uns pisos dignes per als treballadors?

Planta de una de las viviendas del grupo que comenzará a construirse en breve en Barcelona

Altres Activitats

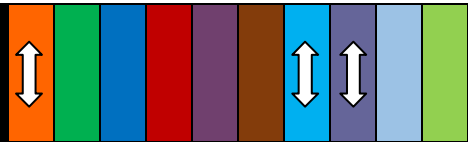
Busca a l'Hemeroteca de *La Vanguardia* del 9 de juny de 1956 la notícia d'inauguració dels pisos de MACOSA.

Llegeix la notícia de *La Vanguardia* referent a la inauguració dels pisos de MACOSA.

Qui va assistir a la inauguració?

Quin és el nom que reben els treballadors de la fàbrica?

Escriu què és el que més et crida l'atenció del discurs del Governador Civil de Barcelona.

Document 16 a,b,c,d. Circular d'avís de l'empresa 31 de març de 1989. Miguel Moreno.

1. Què vol dir el concepte subrogació empresarial?
Com afecta a l'empresa i als treballadors?

2. Quins seran els nous centres de treball quan tots siguin MEINFESA?

3. A què es compromet MEINFESA respecte a MACOSA?

A V I S O
2/89

La Empresa informa a todo el personal que, a partir de hoy, a cada una de las personas que integran la plantilla de MACOSA, se le hará entrega de un escrito por el cual se le da traslado del procedimiento administrativo en el supuesto de subrogación empresarial regulado en el Art.º 44 del Estatuto de los Trabajadores (Ley 8/1980 de 10 de Marzo), como consecuencia de que la empresa Mediterránea de Industrias del Ferrocarril, S.A. (MEINFESA), con domicilio social en C/ San Vicente Mártir, nº. 273, Valencia, se hace cargo de la actividad industrial de la Empresa MACOSA, con efectos 1 de Abril de 1989, inclusive.

Se adjunta a este aviso copia del escrito entregado al Comité de Empresa, acompañando del que recibirá a partir de hoy todo el personal de MACOSA.

Barcelona, 31 de Marzo de 1989
LA EMPRESA

Document 17. Circular de MEINFESA, 26 de març de 1993. Ferran Saro.

1. De què informa la circular de MEINFESA del dia 26 de març de 1993?

MEDITERRANEA DE INDUSTRIAS DEL FERROCARRIL, S.A.

Valencia, 26 de Marzo de 1993

Muy Sres. nuestros:

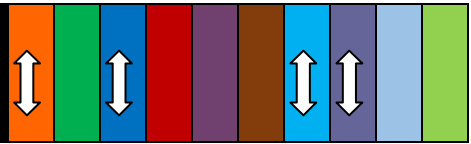
Por la presente ponemos en su conocimiento que, en el contexto de la reorganización de las empresas que forman parte del Grupo GEC ALSTHOM en España, y con el único objeto de otorgar una identidad corporativa a las Compañías que conforman el mismo, la Junta General de Accionistas de MEDITERRANEA DE INDUSTRIAS DEL FERROCARRIL, S.A. (MEINFESA) ha adoptado en la reunión que tuvo lugar el pasado día 22 de Febrero de 1993, entre otros, el acuerdo de modificar su actual denominación social pasando a detentar la de GEC ALSTHOM TRANSPORTE, S.A.

Dicho acuerdo se formalizará con ocasión del otorgamiento de la correspondiente escritura pública el próximo día 29 de Marzo de 1993. Habida cuenta que la personalidad jurídica de la Compañía no sufre modificación alguna, permanecen inalterables el conjunto de compromisos que se hallan en vigor para con Vds.

Por todo ello, les rogamos tomen buena nota de esta modificación, y a partir del día 29 de Marzo del presente año, toda la documentación que se refiera a la ejecución o desarrollo de cualquier pedido o contrato que se encuentre en vigor el día de la fecha con Vds., y especialmente recibos, facturas o pagos relativos al mismo (cheques, transferencias bancarias, letras de cambio, pagarés, etc.), sea remitida a nombre de GEC ALSTHOM TRANSPORTE, S.A.

Atentamente
MEDITERRANEA DE INDUSTRIAS
DEL FERROCARRIL, S.A.
P.P.

Document 18. Article ABC 17 novembre 1989, pàg. 91.

1. Què suposa la unió de MACOSA i ALSTHOM?
2. Per quin motiu va crear MACOSA l'empresa MEINFESA?
3. A partir de la lectura del Document feu una taula rodona a classe en la que hi hagi representants de MACOSA, ALSTHOM i sindicats per tal d'intentar que cada part doni la seva opinió sobre la firma.

Documents 16 a,b,c,d, 17 i 18.

1. Analitza les diferents circulars que va fer arribar MACOSA i les seccions sindicals a cada treballador mitjançant una breu nota periodística.

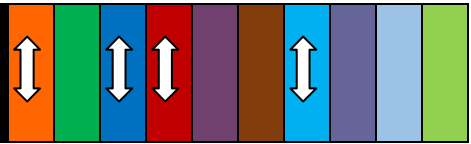
Document 19. Article *La Vanguardia* 28 setembre 1991, pàg. 60.

1. Explica els avantatges de tenir la fàbrica a Santa Perpètua de Mogoda enfront a Barcelona.

- Avantatges de la nova ubicació:
- Àrea que ocuparà la fàbrica:
- Previsió de despeses en la construcció:
- Procedència de la plantilla:
- Nombre de treballadors acomiadats:
- Nombre de treballadors que resten en plantilla:
- Posta en marxa:

2. Què diu l'article que passarà amb els terrenys de la fàbrica a Barcelona?

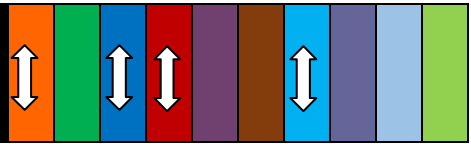
Document 20. Tríptic *150 anys de La Maquinista i MACOSA*. Fundació Museu històricosocial de La Maquinista Terrestre i Marítima i de MACOSA.

1. Fes una línia del temps amb els fets més importants sobre l'evolució de la fàbrica de MACOSA des de 1857 fins a 2007.
2. Fes una línia del temps visual sobre l'evolució de la fàbrica La Maquinista Terrestre y Marítima des del 1855 fins a 2005.

Altres Activitats

1. Investiga la història de La Maquinista Terrestre y Marítima i a partir d'un powerpoint fes una presentació a la classe.
2. A partir de tota la investigació feta amb tots els documents proporcionats en aquest tema, fes un powerpoint que expliqui visualment la història de MACOSA des dels seus orígens.
3. Explica les semblances i diferències de MACOSA i La Maquinista Terrestre y Marítima.
4. Busca a l'hemeroteca del diari ABC l'entrevista del 14 de gener de 1990 a Eduardo Santos. Fes una ressenya sobre el director de MACOSA on s'expliqui la seva vida, estudis, família, grups d'amics, treballs i tasca desenvolupada a l'empresa.

Document 22. Article de *La Vanguardia* 30 maig 1890, pàg. 3.

A la segona columna d'aquest article amb la frase "se dio lectura..." s'inicia un resum del que es va tractar en la sessió de l'ajuntament de Barcelona del dia anterior.

1. Quin problema hi ha amb l'aigua que arriba a la ciutat de Barcelona?
2. A partir d'aquests dos documents escriu un article periodístic on s'expliqui la història de l'empresa.

Document 23. Article *La Vanguardia* 30 abril 2001, "Vivir en Barcelona" pàg. 3.

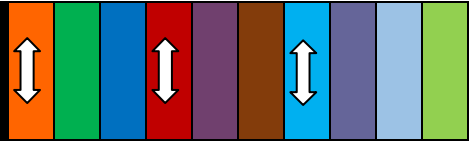
Analitza l'article:

1. Títol
2. Data de publicació
3. Què i a qui s'homenatjava?
4. A on?
5. Quina opinió donen els homenatjats?
6. Què diu l'article sobre MACOSA?

Poblenou rinde homenaje a los trabajadores de Macosa

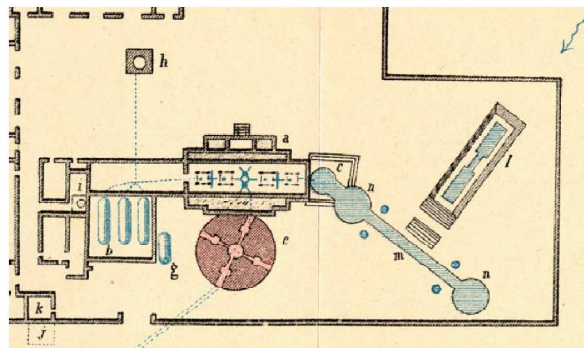

El Ayuntamiento de Barcelona ha decidido homenajear a los trabajadores de Macosa por su contribución a la ciudad. La decisión fue tomada en una sesión del Pleno del Ayuntamiento celebrada el día 27 de abril. El alcalde, Joan Clos, destacó la importancia de la empresa Macosa en la historia de la ciudad y su papel en el desarrollo urbano de Poblenou. Los homenajeados fueron los trabajadores de Macosa que han contribuido a la construcción y mantenimiento de la ciudad durante décadas.

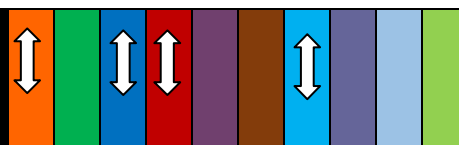

Document 24. Fotografia de la Torre de les aigües. AMDSM.

1. Consulta el web <http://www.coac.net/aadipa/arxius/activitats/visites/130427-Torre%20Poblenou/Poblenou-Dossier.pdf>
2. Observa la fotografia, assenyala les diferents parts que s'hi veuen (torre, casa de les vàlvules, naus, dipòsits...) ajudant-te del plànol de la Torre que tens en el dossier.
3. Després d'haver consultat el dossier, compara el projecte original de Pere Falqués i la torre definitiva i explica les diferències que hi ha entre una i l'altra.

Planta general del projecte de la Compañía General Anónima de Aguas de Barcelona Ladera Derecha del Bosòs, 1881 (Arxiu Societat General d'Aigües de Barcelona, AGBAR). En el document s'assenyalen tots els elements que formen l'infraestructura de captació (Tallers (l), Fons (n)), Galeria d'abastament (m), bombeta (Casa de Vàlvules (c), Pau de regulació (e), Edifici del Vapor (g), Calderes (b)), Xeremeta (h)), dipòsit (Torre de les Aigües (e)) i distribució (canonades assenyalades en color blau discontinu).

Document 25. Article *La Vanguardia* 21 novembre 1999, “Vivir en Barcelona” pàg. 4.

1. Fes una fitxa bibliogràfica sobre l'artista on s'especifiqui el lloc de naixement, estudis, especialitat, característiques pictòriques, influències, obres, inspiració...

Altres Activitats

1. Investiga aquests tres artistes poblenovins i exposa a partir d'un powerpoint, un vídeo o una xerrada què tenen en comú i què representen les seves obres.
2. En un plànol de Barcelona situa el lloc de naixement d'ells, investiga quines fàbriques hi havia a prop del seu domicili, i situa-les també en el plànol.
3. Agafa una obra de cada artista en la que tinguin elements comuns i explica com treballa cadascú la llum, el color, el realisme, la composició...

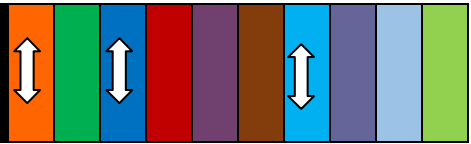
Document 26. Fotografia Xemeneia. AMDSM.

Document 27. Fotografia Xemeneia i Torre de les Aigües. AMDSM.

1. Investiga la funció de les diferents parts d'una xemeneia: base, fust, brides, escales, collarí i plataforma superior.
2. D'aquestes dues xemeneies que es veuen a les fotos, n'hi ha una que encara existeix i l'altra ja no. Per resoldre aquest problema busca en el GoogleMaps, entre els carrers Avinguda del Taulat, Provençals, Llull i Selva de Mar.
3. Un cop resolt el problema explica en quins carrers es troba la que encara queda dempeus, de quin material està feta i quina alçada té.

Altres Activitats

1. Busca a l'hemeroteca de *La Vanguardia* l'article del 2 de setembre de 2003. A partir de la seva lectura fes un muntatge fotogràfic amb les diferents xemeneies que apareixen en el reportatge i explica la seva estructura, de quina fàbrica formava part i quina funció té actualment.
2. Busca a l'hemeroteca de *La Vanguardia* l'article "Vivir en Barcelona", pàg. 4, del dia 3 juny 2002, prepara un llistat d'arguments que defensin la conservació d'algunes xemeneies.
3. Representeu un ple de l'Ajuntament on s'ha de decidir el manteniment o no d'una xemeneia. Anomeneu els diferents partits polítics i que tinguin diferents opinions i tractin de defensar-les amb arguments.

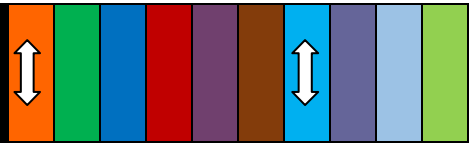
Document 28. Carta de la coordinadora d'entitats de Poble Nou, 6 de desembre de 1983. Ferran Saro.

1. Qui signa la carta?
2. A qui va dirigida?
3. Quina és la preocupació dels veïns? Quins aspectes plantegen com a fonamentals per decidir com ha de ser el seu barri en el futur?
4. Investiga què és el PERI.
5. En definitiva, què demanen els veïns?
6. Quina data té la carta?
7. Investiga què va passar finalment a Poblenou i què va passar amb cadascun dels elements que els veïns destaquen que cal pensar què s'ha de fer amb ells.

Document 29. “El Frente Marítimo y MACOSA”, *Revista Forum*, 2000.

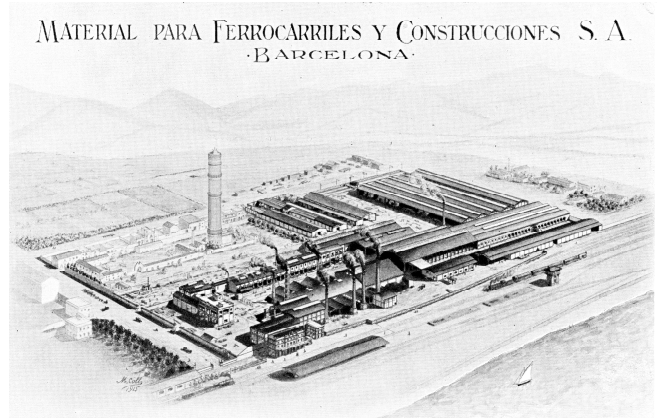
1. Quants treballadors tenia MACOSA en el moment en què es va escriure l'article?
2. Quines inquietuds tenien?
3. Investiga en altres arxius d'aquesta maleta pedagògica què va acabar passant amb MACOSA i els seus treballadors.

Document 30. Dibuix de 1915. AHPN.

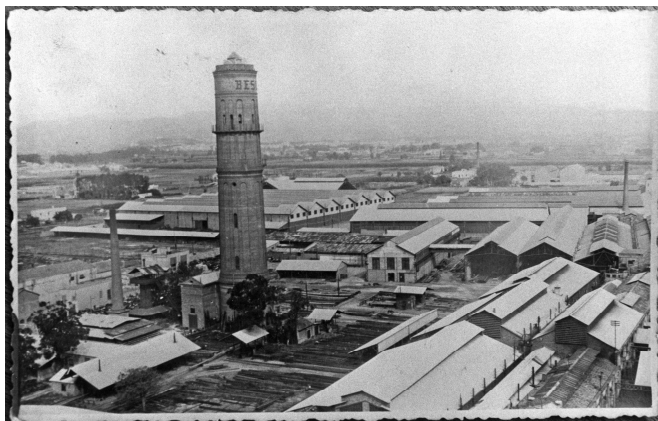
Observa la primera imatge, i contesta les següents preguntes.

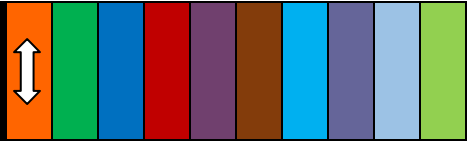
1. Quins elements geogràfics envolten la fàbrica?
2. Quin és l'element que sobresurt fins i tot amb proporcions exagerades?
3. Quantes xemeneies comptes?
4. Quants grups de naus comptes?

Document 31. La fàbrica als anys 30. AHPN.

1. Observa quines diferències veus entre la fàbrica al 1915 i la fàbrica als anys 30.
2. Quina imatge de la fàbrica es dona en el document 30 i quina en el document 31?

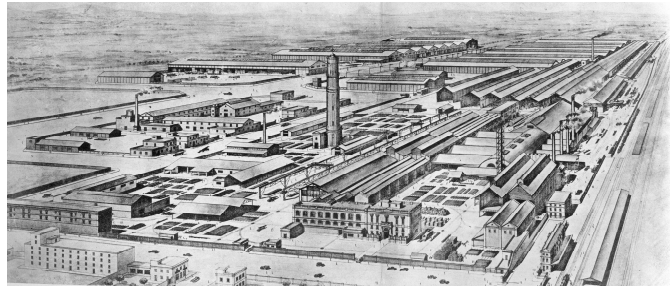

Document 32. Dibuix de MACOSA dels anys 40, extret del llibre “150 anys d’Història de la Maquinista Terrestre i Marítima S.A. i de MACOSA”. AHPN.

Document 34. Fotografia aèria. AHPN.

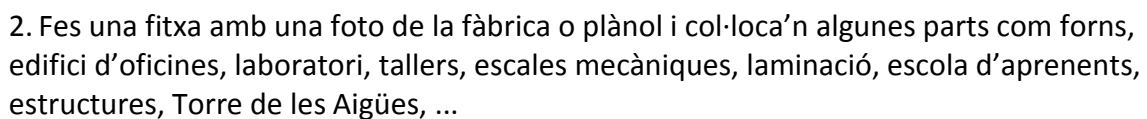
1. A partir d’aquestes imatges i amb l’ajuda del GoogleMaps, situa la fàbrica en un mapa actual de la ciutat de Barcelona, tenint en compte que la porta principal estava al carrer Ferrers a la banda occidental i els altres carrers que limitaven la fàbrica eren Llull, i el final de la Diagonal a la banda oriental.

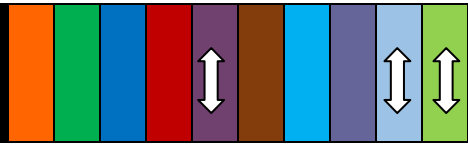
2. Ara que ja has vist les tres imatges de la fàbrica al llarg de quasi mig segle, explica quins canvis va experimentar.

Calcula, aproximadament, quantes illes de cases ocupava la fàbrica.

Dins del web Cartoteca digital icc.cat buscar a l'apartat de georeferenciació una imatge aèria de Sant Martí que estigui georeferenciada per poder comprovar els límits de la fàbrica i els canvis que han patit alguns carrers.

Document 35. Revista *Vida y Trabajo*, núm. 8, 1954. Miguel Moreno.

1. Llegeix el document i contesta.
Per què el ferro obtingut en l'alt forn necessita una segona fusió?

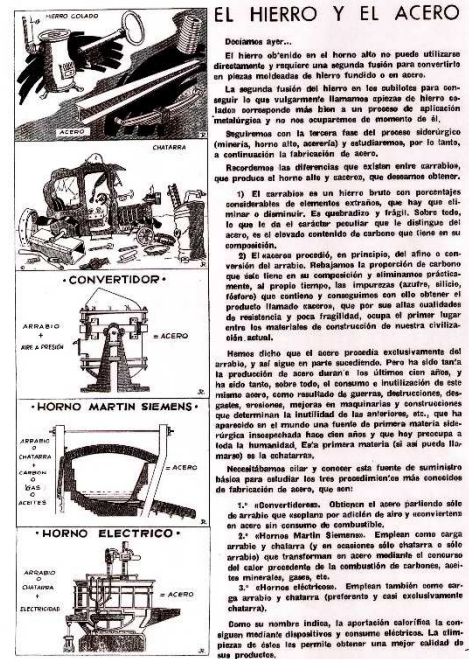
2. Quina diferència existeix entre el ferro colat i l'acer?

3. Què és el convertidor?

4. Quina utilitat tenen els forns Martin-Siemens?

5. I els forns elèctrics?

6. Ara fes un resum i explica quin és el procés d'obtenció de l'acer.

Altres Activitats

1. Busca a Internet imatges dels diferents tipus de forns.
<http://www.catedu.es/tecnologiautrillas/materiales/web3.htm>
<http://www.slideshare.net/izzy58/proceso-de-afinacion-del-acero>

2. Als següents enllaços trobareu vídeos que expliquen el procés de fabricació de l'acer.
<http://www.youtube.com/watch?v=0bKbBJUR7hk>
<http://www.youtube.com/watch?v=dFHbkBxQQqY>
<http://www.youtube.com/watch?v=1Wyi1h6z--Y>

3. Un cop sàpigues com es produeix l'acer, explica quina diferència hi ha entre ferro i acer.

4. Per què l'acer és més utilitzat avui en dia?

Document 36. Fotos del magatzem de ferralla. AHPN.

1. Explica què és el que es veu a la imatge i per què MACOSA tenia necessitat d'aquest producte.

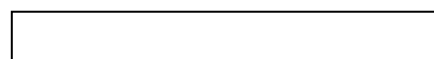
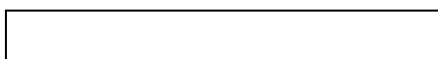
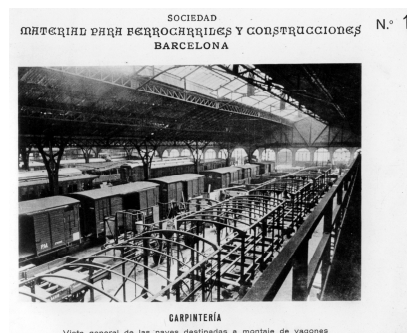
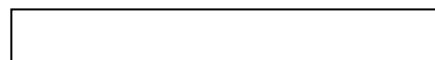
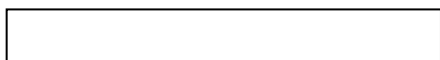
Document 37. Foto d'un forn elèctric. AHPN.

Document 38. Màquina de laminar. AHPN.

Document 39. Secció de fusteria. AHPN.

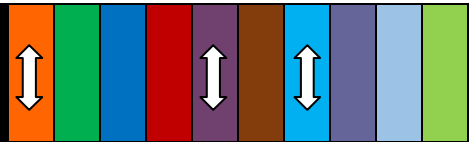
Document 40. Muntatge de vagó. AHPN.

1. Ordena les fotografies segons el procés que es seguia a MACOSA, després explica que es veu en cada una d'elles.

Document 41 a,b. Enquesta nacional amb explicació d'alguns sectors. ANC.

1. Amb l'ajuda del document, explica en què consistia la feina d'algunes seccions i relaciona-les amb les fotografies.

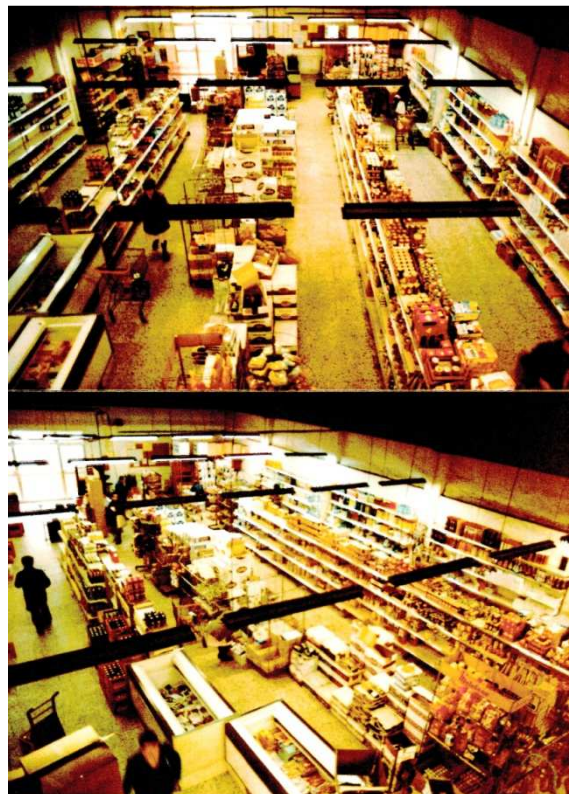
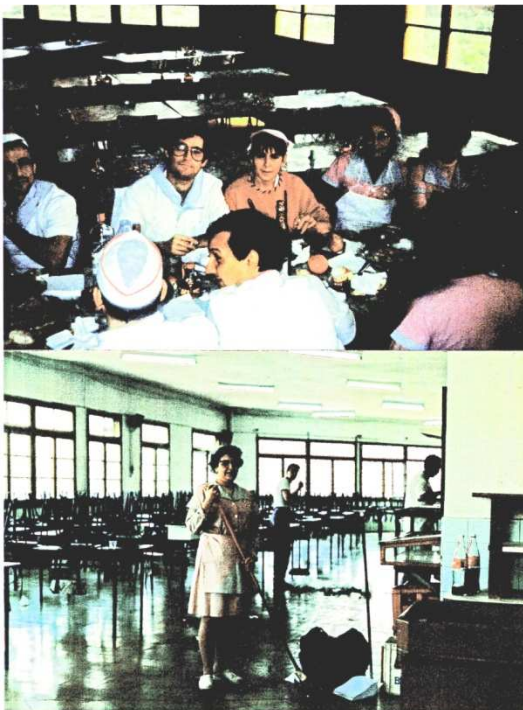

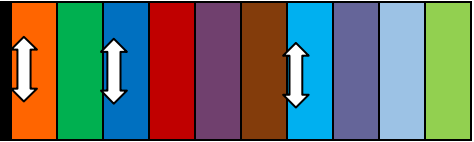
Document 42. “Sobre la Comisión de comedor y economato”. Ferran Saro.
Font oral. Minut 39.25-44

Document 43 a,b. Fotos menjador. Cristóbal Orozco.

Document 44. Foto economat. Cristóbal Orozco.

1. Observa les fotografies, escolta les fonts orals i llegeix el document 44.
Explica qui va començar a gestionar el menjador i l'economat de MACOSA.
2. Quins eren els seus objectius, com estaven organitzats i quins van ser els resultats d'aquesta gestió?

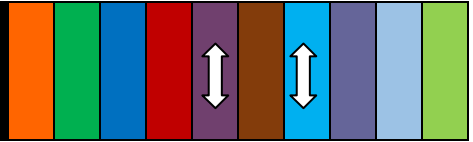

Document 45. Article *La Vanguardia* 7 novembre 2000, “Vivir en Barcelona”, pàg. 3.

1. Com recorden els veïns el Poblenou d’abans?
2. On era el Bar la “Fundición”?
3. Quina funció tenia el bar per als obrers?
4. A quin lloc es troba ara?

Font Oral.

1. Què era l’Escola d’Aprentents? Minut 35.45
2. Quina categoria professional tenien quan acabaven l’Escola? Minut 38.35
3. Quin record té el testimoni del seu pas per l’Escola d’Aprentents de MACOSA?

Document 46. Sala de projectes. Toni Vilanova.

1. Observa la fotografia i explica què fan aquests treballadors de MACOSA i de quina secció devien formar part.
2. Compara la fotografia amb el document 40 i explica les diferències estructurals entre els edificis de les dues seccions de la fàbrica. Raona la teva resposta.

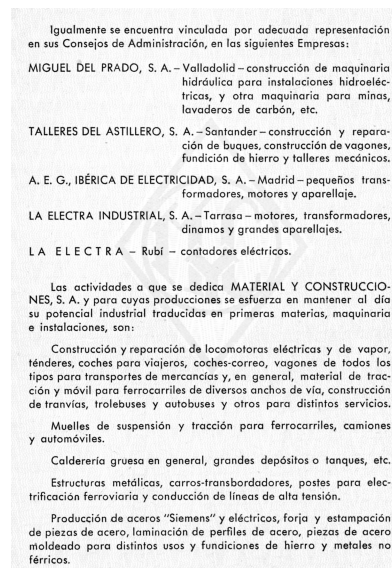

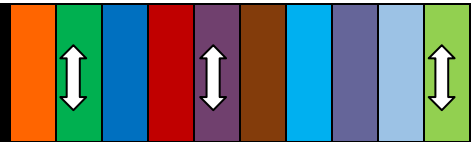
Document 47. Pàgina del catàleg de MACOSA de l'any 1947. AHPN.

Document 48. Pàgina del catàleg de MACOSA de l'any 1947. AHPN.

1. Fes un resum dels productes més destacats que va fabricar MACOSA.

2. Un cop hagis fet la llista, entra a la pàgina de l'Arxiu del Poble Nou <http://fotos.arxiuhistoricpoblenou.cat/main.php> i busca algunes fotografies d'aquests productes.

Document 49. Gràfica del llibre *Sant Martí de Provençals, pulmó industrial de Barcelona. 1847-1992*, pàg. 163.

1. A partir de la taula de la producció, fes un diagrama de barres amb l'evolució anual de la producció de MACOSA.

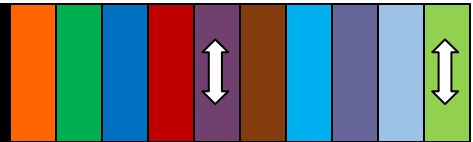
CONSOLIDACIÓ I CANVI ESTRUCTURAL (1904-1939)

Quadre 15. Material mòbil per a ferrocarrils i tramvies construït per Material per a Ferrocarrils i Construccions (MACOSA) i les altres empreses espanyoles

	Construït per MACOSA (cols. 1-4)				Construït per altres
	Col. 1 Cotes	Col. 2 Figures	Col. 3 Figures	Col. 4 Total	Col. 5 Total
1884	—	3	165	168	—
1885	4	—	—	4	—
1886	7	—	352	359	—
1887	36	3	54	93	—
1888	10	—	8	18	—
1889	15	—	8	23	—
1890	—	12	—	12	—
1891	14	20	187	221	—
1892	56	6	116	178	—
1893	70	2	23	95	—
1894	21	2	14	37	—
1895	—	—	8	8	—
1896	1	—	20	21	—
1897	3	4	215	232	—
1898	—	—	500	500	—
1899	—	—	70	70	—
1900	—	—	170	170	9
1901	17	—	560	577	8
1902	4	—	508	512	7
1903	21	10	95	126	4
1904	98	—	220	318	8
1905	18	—	58	76	75
1906	—	—	140	140	583
1907	12	—	—	12	693
1908	—	30	340	390	1.108
1909	35	—	25	60	429
1910	1	—	76	77	823
1911	30	—	4	36	1.388
1912	101	45	1.126	1.272	1.898
1913	—	—	1.576	1.576	2.820
1914	15	10	757	782	2.626
1915	—	200	650	850	679
1916	—	—	233	233	1.417
1917	15	100	524	639	1.619
1918	15	—	990	1.005	1.711
1919	—	—	477	477	1.439
1920	—	—	434	434	1.493
1921	36	220	306	562	1.519
1922	32	3	20	54	2.343
1923	83	—	500	583	994
1924	6	—	555	561	2.492
1925	25	—	625	650	1.834
1926	—	150	970	1.120	2.560
1927	58	—	2.785	2.843	2.686
1928	35	120	925	1.080	3.628
1929	45	21	1.599	1.665	3.280
1930	50	10	—	60	1.911
1931	—	—	160	160	422
1932	1	—	45	46	173
1933	—	—	97	97	75
1934	—	—	—	—	37
1935	—	—	—	—	283
1936	—	—	—	—	132

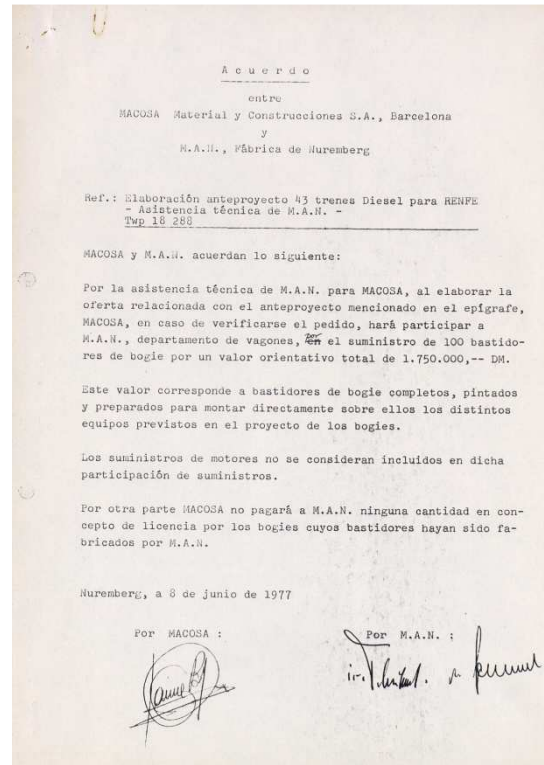
Fuente: SERVICIO DE ESTUDIOS DEL BANCO URQUIJO, 1961.

163

Document 50. Acord entre MACOSA i Man per proporcionar subministres. ANC.

1. Després de llegir el document explica quins són els requisits que ha de complir l'empresa, què han de produir...

Document 51. Llistat de països on es fan exportacions. ANC.

1. Assenyala en un mapa tots aquells països als que MACOSA va exportar producció.
2. Fes una gràfica on es vegin les exportacions totals per anys.

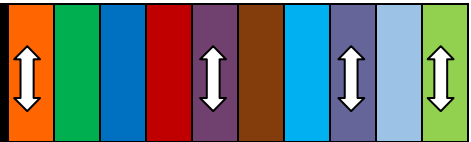
MATERIAL Y CONSTRUCCIONES S. A.

IMPORTE DE LAS EXPORTACIONES POR PAISES DESTINADAS EN LOS AÑOS 1.975, 1.976, 1.977, 1.978 Y 1.979 VALOR FOB EN Ptas.

	1.975	1.976	1.977	1.978	1.979
Algeria-Federat	212.900	61.128		5.945.710	5.932.410
Andorra			8.165.037	3.112.691	154.012.131
Arabia Saudita			1.130.194	44.631.458	43.110.506
Argelia	37.163.454	383.440		5.754.689	1.877.680
Bahia				136.479	1.914.022
Banarun			984.499		5.801.107
Camboya de Siam				4.365.429	23.761.565
China		4.805.295	43.345.064	40.809	13.741.653
Colombia	5.165.703	26.156.796	19.725.104	10.797.254	
Corea	16.305.001		15.952.477		
Inglaterra			474.110.475	489.187.786	436.023.071
Irak	476.895.734	465.399.682	65.800.939		5.783.680
Italia					23.378.297
Jamaica			3.600.651		36.434.591
Kenia			17.071.037	2.099.725	5.000.190
Marrocos	498.131	16.576.705	54.311.056	16.825.344	3.597.529
Polonia			1.215.100	6.132.119	47.700
Portugal			43.064.007		16.074.627
Ucrania	904.305	37.397		27.808	
Yemen		330.494.926	7.825.112	7.611.687	14.807.868
Yugoslavia	604.341.715		4.115.176		729.692.981
Yugoslavia	210.332.100	260.442.907	4.755.202		

Altres Activitats

1. Llegeix l'article de la pàgina 57 de *La Vanguardia* del dia 28 d'octubre de 1984 i explica:
2. Quin recorregut faran els nous trens?
3. Qui ha vingut a fer la recepció dels nous trens?
4. Quin valor econòmic tenen?

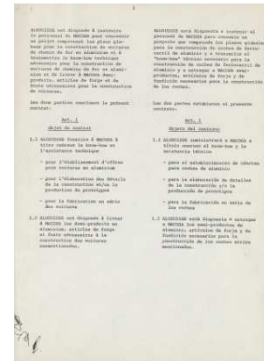

Document 52. Acord amb Suïssa. ANC.

1. Explica quins són els termes de l'acord.

2. Entre qui es fa?

3. Per quins productes?

Altres Activitats

1. Busca l'acord entre Brasil i Espanya per a la construcció de trens.

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/edition.html?bd=09&bm=12&by=1969&x=41&y=14&page=10>

2. Què ha d'exportar MACOSA al Brasil?

3. Per què les necessiten allà?

4. Qui ha ratificat l'acord?

5. Llegeix l'article de *La Vanguardia* de l'11 de març de 1987 i contesta:

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1987/03/11/pagina-22/32984956/pdf.html>

6. Per què Metro sanciona a MACOSA?

7. De quina quantitat es tracta?

8. Quins terminis s'havien de complir?

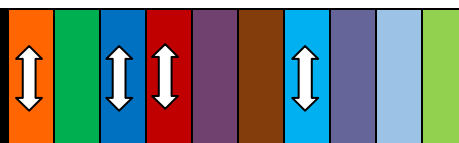

Document 53. Fotografia d'un vagó fabricat. Toni Vilanova.

Document 54. Escales mecàniques. AHPN.

1. Observa les fotografies i investiga quina mena de productes fabricava MACOSA i quina incidència tenien a nivell social.

Document 55. Fotografia de treballadors de finals s. XIX. AMDSM.

1. A l'anàlisi formal de la fotografia afegeix:
2. Quantes persones hi ha?
3. De quin sexe són?
4. A partir de quina edat comencen a treballar?
5. Hi ha gent gran?
6. Fes-ne una descripció incloent com van vestits i calçats.

Altres Activitats

1. A continuació consulta la llei Benot que regulava el treball infantil (<http://bloccdedret.files.wordpress.com/2008/10/gazeta-de-madrid-20-jul-1873.pdf>).

Extreu les principals normes referents al treball infantil i raona si es compleixen en el cas de la fotografia.

2. Consulta l'hemeroteca de La Vanguardia i redacta una petita notícia sobre el fenomen del pistolerisme que patia Barcelona.

<http://hemeroteca-paginas.lavanguardia.com/LVE07/HEM/1919/04/25/LVG19190425-004.pdf> Article que comença "Ayer a primera hora..."

<http://hemeroteca-paginas.lavanguardia.com/LVE07/HEM/1919/05/10/LVG19190510-005.pdf> Article "Detención de unherido"

<http://hemeroteca-paginas.lavanguardia.com/LVE07/HEM/1922/07/26/LVG19220726-002.pdf> Article "La Situación Actual"

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1922/08/16/pagina-4/33279517/pdf.html> Article que comença "Un entierro"

Document 56. “Excelentísimo Señor”. ANC.

1. De quin tipus de document es tracta?

2. Qui signa el document? En qualitat de què?

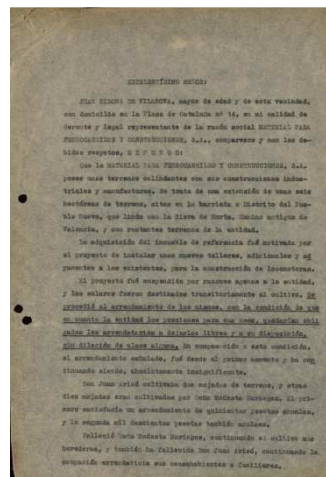
3. A qui va adreçat el document?

4. Quin és el problema que s'exposa?

5. Perquè es produeix aquest problema?

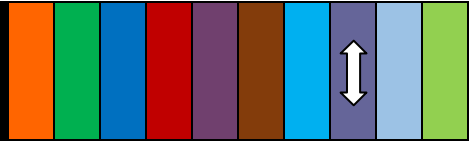
6. Quina és la solució que es proposa?

7. Quina opinió et mereix el que planteja aquest document? Tenia el sota signant altres solucions davant el problema descrit?

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840

[illegible][illegible]

Documents 58 a,b. Fitxes de dos treballadors. AHCO.

1. Busca les nòmines dels treballadors del document 58 i explica de les seves nòmines: el salari base, els complements salarials i el concepte de les deduccions que s'apliquen.

2. Compara les nòmines. A quin taller treballen?
Tenen el mateix sou?

44

Material para Ferrocarriles y Construcciones, S. A. División n.º 29

INFORMACIONES DEL TRABAJO

Apellidos Campillo Garcia Nombre Matteo

Fecha de nacimiento 18 Enero 1942 Estado Salerno

Domicilio Avda. Guberna, 27, 1º B, 04015

Padres Francisco y Francisca Natural de Maracón Provincia Murcia

Fechas nacimiento de los hijos

Profesión Contabilidad Grupo mensual Clasificación

Salario o sueldo 225 pto + 51 de pto

N.º Sección 1 Taller o dependencia Contabilidad

Fecha de ingreso 12 Julio 1940 - 1º Abril 1941

Fecha de salida 31 Marzo 1943

N.º Retiro obrero 1023 Contrato n.º

49

Material para Ferrocarriles y Construcciones, S. A. División n.º 5

INFORMACIONES DEL TRABAJO

Apellidos Alfaro Rigau Nombre Concepción

Fecha de nacimiento 29 Septiembre 1921 Estado

Domicilio Plaça Roca y Pi, 1, - Badalona -

Padres Bernardo Conchita Natural de Badalona Provincia Barcelona

Fechas nacimiento de los hijos

Profesión mecanógrafa Grupo mensual Clasificación

Salario o sueldo 225 pto + 50 de pto = 275 pto = 341,46 + 17

N.º Sección 1 Taller o dependencia contabilidad

Fecha de ingreso 13 Noviembre 1941

Fecha de salida

N.º Retiro obrero 1148 Contrato n.º 00. n.º 1503

Document 59. Contracte de treball a un menor. AHCO.

1. Quants anys té el contractat?
2. Qui firma en el seu nom?
3. Quins documents ha d'aportar?
4. Segons la normativa que hi figura: quins treballs no pot fer?

AYUNTAMIENTO DE BARCELONA
NEGOCIADO DE BENEFICENCIA - TRABAJO DE MENORES

REGISTRO
Hoja N.º 5624 Año 1940

Artículos que exige el art. 16 del Reglamento para la aplicación de la Ley de 13 de Marzo de 1900

PERMISO PATERNO	EXTRACTO DEL ACTA DE NACIMIENTO	CERTIFICACIÓN FACULTATIVA
<p>Ante mí, Jefe del Negociado de Beneficencia Ayuntamiento de Barcelona, comparece ANTONIA GALINDO ALBA, domiciliada en la calle de Pujadas n.º 263.</p> <p>b) puerta y dice que, como madre, que es de JOSE GALINDO, le concede permiso para efectuar trabajos industriales.</p> <p>De todo lo cual doy fe, y solo para los efectos del artículo primero del art. 16 del Reglamento y la aplicación de la Ley de 13 de Marzo de 1900, lo hago constar en Barcelona a 2 de abril de 1940.</p> <p>El Jefe,</p> <p><i>[Firma]</i></p>	<p>D. José Bavieras Pongil, Jefe Municipal del Dto de Santa Cruz, por el D. N.º C. A. D. I. E.</p> <p>CERTIFICO: Que, según consta de la respectiva acta de nacimiento, inscrita con el n.º 10 al folio 207 del libro 1.º de la sección 1.ª de este Registro civil, JOSE LAGE GALINDO nació el día 20 de Febrero de 1924 y es hijo de Manuel y de Antonia.</p> <p>Y para que surta efecto exclusivamente a los fines del artículo 2.º del art. 16 del Reglamento para la aplicación de la Ley de 13 de Marzo de 1900, lo hago constar en Barcelona a 5 de junio de 1940.</p> <p><i>[Firma]</i> (Firma del Jefe) <i>[Firma]</i> (Firma del Secretario)</p>	<p>Como Médico de Barcelona provincia de Cataluña, CERTIFICO: Que D. Jose Lage Galindo ha sido vacunado, no padece enfermedad alguna infecciosa y le considero apto para trabajar en establecimientos industriales, lo que hago constar en Barcelona a 10 de marzo de 1940.</p> <p><i>[Firma]</i> (Firma del Médico)</p>

Quedan en virtud del Real decreto de 4 de Julio de 1903. (Cuerpo de 4 de Julio de 1903).

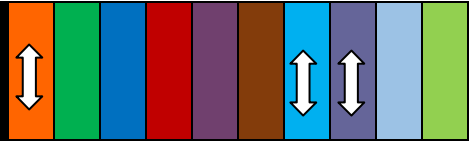
Ninguno de estos certificados son válidos para fines distintos a los efectos del artículo 16 del Reglamento para la aplicación de la Ley de 13 de Marzo de 1900.

(1) Indíquese el establecimiento mercantil o industrial.

Altres Activitats

1. Consulta la Ley de Bases de la Organización Sindical i compara-la amb la llei de llibertat sindical.

<http://www.boe.es/boe/dias/1985/08/08/pdfs/A25119-25123.pdf>

Document 60. Editorial de la revista *Vida y Trabajo*, núm. 27. AMSDM.

La revista *Vida y Trabajo* era la revista oficial de MACOSA. A les diferents seccions (notícies de l'empresa, passatemps, escola d'aprenents,...) se li sumava l'editorial, signada per algun directiu de l'empresa. Aquests articles mostraven l'esperit de l'equip directiu i de l'època en què es va redactar.

1. Llegeix el document

2. A quin any o època creus que pertany? Per què?

3. Quin és el model econòmic que proposa?

4. Quin tipus de treballador és el modelic?

5. Quin tipus de patró representa aquesta editorial?

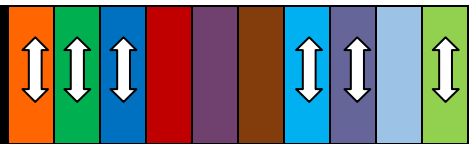
6. Per què creus que es fa tant d'èmfasi en les paraules del Papa?

7. Comenta les frases següents i dóna la teva opinió:

"Solo por ser hombre, pero mucho más si tenemos sentimientos cristianos, debemos procurar entregarnos a esa colaboración, colaboración que ha de ser para procurar el bien de todos y más generosos para los más necesitados, siempre que la necesidad sea por motivos naturales y, por lo tanto, explicables".

"No hay trabajo indigno si se hace con dignidad".

Document 61. Revista *Treball*. Maig de 1949. Biblioteca Virtual de PrensaHistòrica.Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Gobierno de España.

1. La revista *Treball* és la revista que el PSUC editava en la clandestinitat. El títol d'aquest número reivindica la puja de sous a Can Girona.

2. Quin salari diari rebia en aquell moment la majoria dels obrers de Can Girona?

3. Quins extrems havien perdut en relació a l'any anterior?

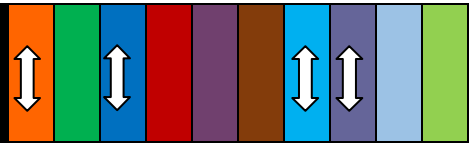
4. Quin era l'argument que utilitzava l'empresa?

5. Quin benefici treuen els obrers de MACOSA de l'augment de la producció?

6. Quina és la realitat que s'amaga darrera "El espíritu cristiano" de l'empresa segons l'article?

7. Quina impressió treus de la lectura d'aquest article?

8. Organitzeu un debat argumentant les dues posicions (patronal i obrers) segons el que diuen els documents 60 i 61.

Document 62. Cronometraje. Ferran Saro.

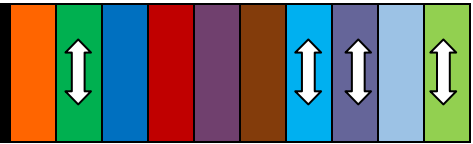
Font oral. Minut 22.55-24.

1. Explica el sistema de cronometratge. Dividiu la classe en dos grups en el que uns sereu els cronometradors i els altres els treballadors. Defenseu la vostra posició argumentant per què considereu que el cronometratge és bo o dolent per a la feina.

Altres Activitats

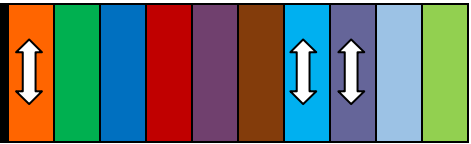
1. A principis de la dècada dels anys 50, la setmanada d'un peó era de 120 ptes i la d'un operari de primera (que era el sou més alt del taller) era de 186 ptes. Com era època de carestia d'aliments, cada persona tenia dret a una quantitat determinada de productes (el que s'anomenava la cartilla de racionament). En 1950 cada persona tenia dret a 0,033l. d'oli, 0,15 kg. de pa, 0,024 kg. de patates i 0,009 kg. d'arròs. Calcula quants diners destinava a aquests productes tenint en compte la següent taula de preus.

1 kg de pa 12-17 ptes; l'arròs i llegums 11ptes.; les patates 4 ptes/kg; la carn de vedella 50-60 ptes. i l'oli 30 ptes/l.

Document 63 a,b. Certificat d'un treballador. AHCO.

1. Analitza una nòmina de finals dels anys 50. Marca el salari base, els complements salarials i el concepte de les deduccions que s'apliquen. Després calcula quin percentatge de la nòmina correspon als incentius. Quina conclusió en treus sobre el salari que cobraven?

CERTIFICAMOS	
Que el productor Enrique Jurado Medina, presta sus servicios en nuestra Factoría desde el mes de Junio de 1.953 con la categoría actualmente de Especialista de 2ª, percibiendo mensualmente los em- plumentos siguientes:	
Jornal	512'53 ptas.
Domingo	85'42 "
Plus asistencia	135 -- "
Plus vida cara	182'87 "
Plus familiar	707 -- "
Subsidio	60 -- "
Gratificación	2250 -- "
T O T A L	3932'82 "
Lo que hacemos constar para los efectos oportunos.	
Barcelona 10 de Abril de 1.956	

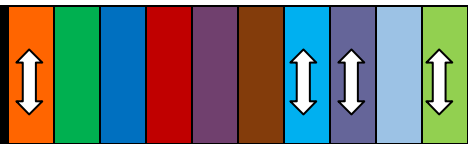
Document 64. Conveni col·lectiu del 1962. Ferran Saro.

1. Explica els diferents sistemes per mesurar el rendiment.
2. Quins conceptes integren el salari?
3. Quines millores econòmiques poden tenir?

Font Oral.

Escolta l'entrevista a Ferran Saro, treballador jubilat de MACOSA de la Divisió 11 i enllaç sindical. Després contesta les següents preguntes:

1. Quants sindicats hi havia als anys 50? Estaven legalitzats? Minut 18.50
2. Quins actes podien fer els treballadors quan es produïa un accident o davant d'un fet perjudicial? Minut 13.20 i 51.55
3. On feien les assemblees quan estaven treballant? L'empresa les permetia? Minut 09.58 i 29.30
4. Quines eren les principals peticions dels obrers en les seves vagues i reivindicacions? Minut 11.28

Document 65. Calendari laboral de 1973. Ferran Saro.

1. El calendari laboral dels anys 70 era molt més ampli que en l'actualitat. Hi havia més jornades feineres i algunes de les festivitats eren diferents. Compara el calendari laboral del document 39 amb el calendari laboral de 2014 fent una taula on figurin les festes oficials, els dies de vacances i els dies de festa que encara ho són ara. Després investiga a què corresponen els dies de festa oficials de 1973.

(http://www.ccoo.cat/industria/documents/calendari_laboral_2014.pdf).

Altres Activitats

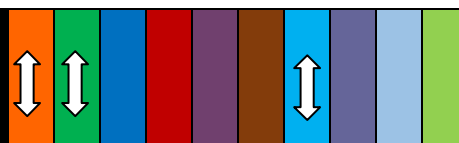
Un dels partits il·legalitzats que comptava amb força representació entre els obrers de MACOSA era el P.S.U.C. El seu mitjà de comunicació era la revista *Unidad*.

1. Consulta l'exemplar del mes d'octubre de 1966 després de les eleccions (http://ddd.uab.cat/pub/ppc/unidad/unidad_a1966m10n10.pdf) i contesta les preguntes.

2. Quina funció han tingut els enllaços sindicals i els jurats d'empresa?

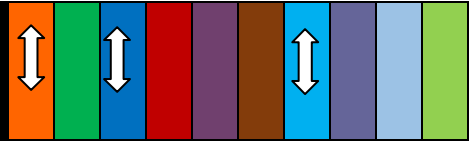
3. Quines són les reivindicacions dels obrers?

4. Què es pretén a nivell polític amb l'exemple del resultat de les eleccions sindicals?

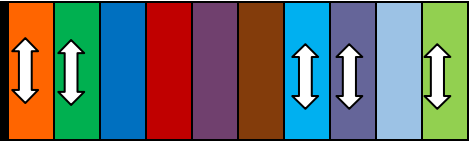
Document 66. Retall de diari *Luchas obreras*. Ferran Saro.

1. Llegeix la notícia del periòdic *Lluita obrera* i fes una gràfica sobre els escollits en el comitè d'empresa. Consulta també la font oral minut 18.50 on s'expliquen les eleccions i els sindicats existents.

Document 67. Comunicat de l'empresa 1977. Ferran Saro.

1. A finals de 1977, els treballadors de MACOSA van iniciar unes jornades de vaga abans de firmar el conveni col·lectiu. Prepareu un debat en el que un grup representi a la direcció de MACOSA i l'altre expressi les demandes dels treballadors. Per tal de poder preparar-ho llegiu els documents 67 i 68.

Document 68. Conveni col·lectiu de 1978. AHCO.

1. Un canvi important és la secció 1 del capítol II. Fes un resum de facultats i obligacions de l'empresa.
2. Llegeix l'article 38 del capítol IV. Segons el que has llegit, quin canvi suposa pel treball d'una dona?

Document 69 a,b. Fotografies de la vaga. Ferran Saro.

1. Analitza la pancarta que apareix en una de les fotografies. Contra qui es queixen els treballadors? Què eren els jurats d'empresa?
2. Escolta la font oral (minut 27.30-30.15) i observa les fotografies. Quines són algunes de les reivindicacions dels treballadors?

Altres Activitats

1. Amb les imatges que apareixen a l'arxiu històric del Poblenou sobre la vaga de MACOSA, crea un powerpoint on quedin reflectides les seves demandes.

<http://fotos.arxiuhistoricpoblenou.cat/main.php>

2. Arrel de les protestes de finals del 1977, el conveni col·lectiu de MACOSA es va realitzar en unes condicions molt favorables als treballadors. Consulta les següents webs i enumera les reivindicacions i millores aconseguides respecte a les condicions laborals existents.

<http://hemeroteca-paginas.lavanguardia.com/LVE08/HEM/1978/01/06/LVG19780106-018.pdf>

http://elpais.com/diario/1977/12/17/economia/251161214_850215.html

Document 70. Gràfica d'accidents de la Divisió 1B (laminació). AHCO.

Document 71. Gràfica d'accidents de la Divisió 7 (manteniment). AHCO.

Document 74. Gràfica d'accidents de la Divisió 10 (caldereria i forn). AHCO.

Document 76. Gràfica índex de freqüència del 1967-1969. AHCO.

1. Analitza les dades d'accidents del document 76.
2. Realitza una gràfica dels accidents anuals en els 5 anys.
3. Observa la gràfica de l'índex de freqüència: a l'any 1969 quins són els mesos amb més accidents?
4. Ara consulta els documents 70,71,74 que són les gràfiques de les divisions 1B, 7 i 10, les que tenen més sinistralitat. De tots els accidents calcula el percentatge segons les parts del cos per Divisió i en total.

Document 72. Resposta a l'Ajuntament de Barcelona. AMDSM.

1. Què al·lega l'empresa davant dels expedients de multes?

Document 73. Denuncia por humos industriales. AMDSM.

1. De quina mena de document es tracta?
2. Quin és el motiu de l'emissió del document?

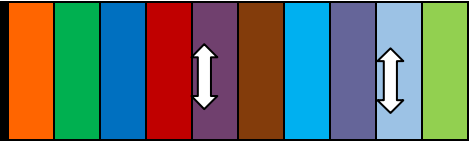
Document 75. Informe de l'accident ocorregut amb les màquines d'esmolar de la Divisió 10. AHCO.

1. Llegeix l'informe de l'accident ocorregut a la Divisió 10.
2. Quina és la velocitat màxima de la màquina?
3. En quin tant per cent es sobrepassa la velocitat acceptada a la màquina?
4. Compara les dues marques. Quina és la més segura? Per què?
5. Enumera les normes especials que s'han d'aplicar en l'emmagatzematge i ús de les màquines.

Document 77. Full clandestí de l'accident amb les escales mecàniques. AHCO.

1. Llegeix el document 77 que és *Unidad y lucha en MACOSA*, una publicació clandestina dels obrers de MACOSA. En ell es denuncia l'accident mortal quan muntaven unes escales mecàniques.
2. Redacta un article periodístic en el que es descrigui l'accident, assenyalant: les causes, les conseqüències, els antecedents d'accidents a l'empresa, les mesures de seguretat que s'havien d'haver pres, les protestes que faran els obrers i les represàlies per part de l'empresa.

Document 78. Notificación. Miguel Moreno.

1. Llegeix el document i analitza'l segons aquest esquema:

Emissor del document:

Data:

Quin any va nèixer l'afectat?

A quina empresa va treballar?

Quina malaltia té el treballador?

Quin pot ser l'origen d'aquesta malaltia?

Què resol el document?

Antecedents personals:

Diagnòstic:

Motiu de la malaltia:

Document 79. Historial del Amianto. Miguel Moreno.

Font oral (minut 45-49).

1. Quins tipus d'amiant s'utilitzaven?

2. En quines feines s'utilitzava l'amiant a MACOSA?

Document 80. Sentència. Miguel Moreno.

1. Llegeix el document 80 i respon les següents preguntes

Entitat que emet el document:

Número de procediment:

Número de sentència:

Nom de l'empresa demandada:

Resum dels fets provats:

Resum dels fonaments jurídics:

Fallo:

